

МОРЕПЛАВАНЕТО Е ПОКАЗАТЕЛЪ
ЗА БЛАГОСЪСТОЯНИЕТО НА НАРОДА

ВЕСТНИКЪТЪ
Е БЕЗПЛАТЕНЪ

НАРОДИТЪ ИМАТЪ НУЖДА ОТЪ МОРЕ,
КАКТО ХОРАТА ОТЪ ВЪЗДУХА.

МОРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

ДЪРЖАВА САМО СЪ АРМИЯ
ИМА ЕДИНЪ ЮМРУКЪ;
ДЪРЖАВА СЪ АРМИЯ
И ФЛОТЪ - ГИ ИМА ДВА!

ДВУСЕДМИЧНИКЪ ЗА МОРСКА ПРОСВѢТА И ОБНОВА

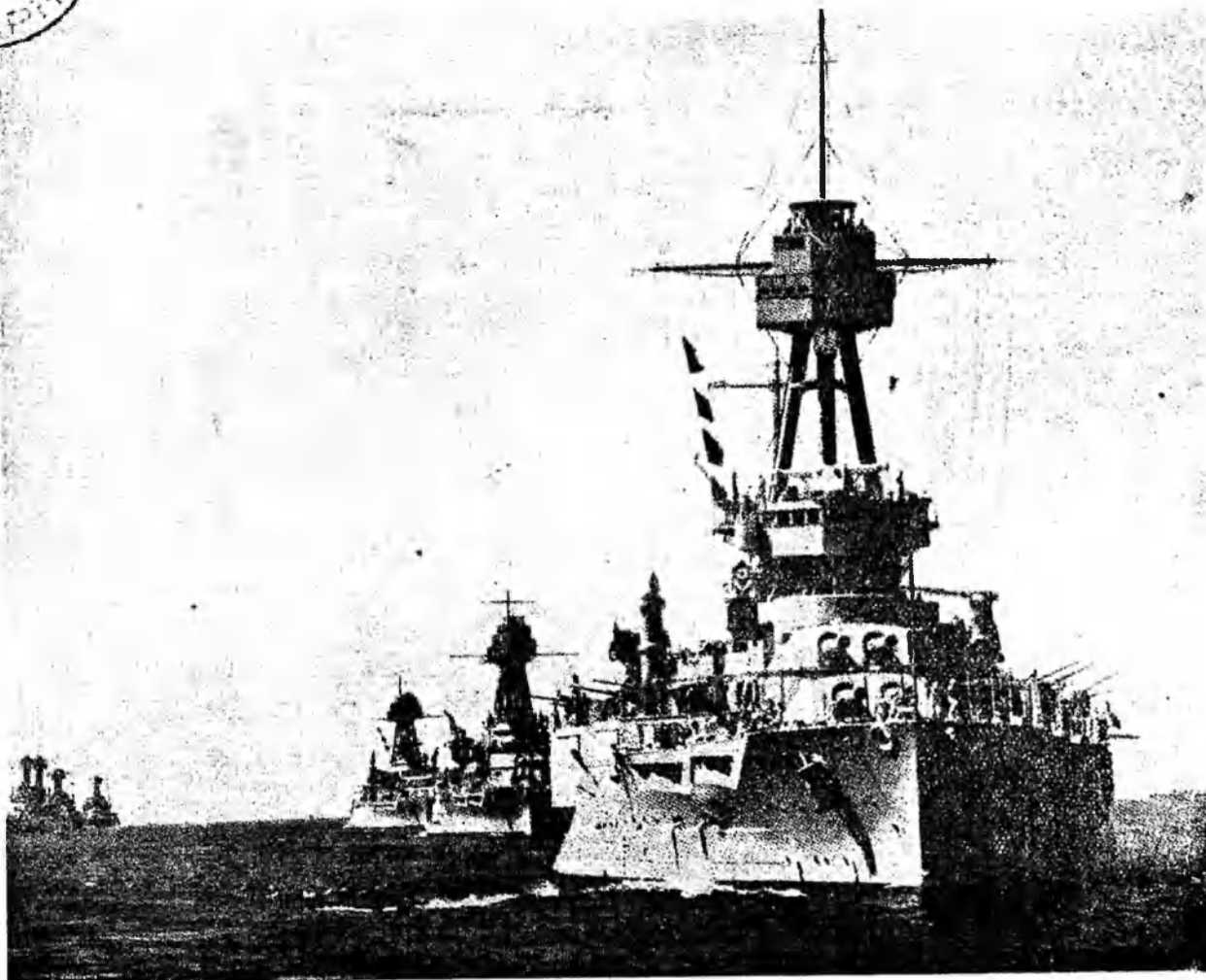
ДЪКОВОДИ РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ.

Година IV.

Варна, 15 февруари 1938 год.

Брой 83.

Не чакай да създавашъ флотъ, когато те нанаднатъ, защото не се копае
кладенецъ, когато ожаднѣешъ.

Ескадра бойни кораби въ походенъ строй върволица

КОЛОНА ЗА ЧЕТЦИТЪ

П. Г-въ въ **Плѣвенско** учителъ.
Моли да му се дадатъ историче-
ски данни за подводно плаване.

Тъй като теглото на подводника бързо се измѣня, поради промѣнливия брой на хората и различнитѣ материали и припаси, които се взематъ или изразходватъ, то за да можемъ да уравнивесимъ подводника, т. е. да направимъ теглото му равно на теглото на водата и по тоя начинъ да го задържимъ за дълго време на известна дълбочина, ни служатъ уравнителни щерни (у. щ.). Ако подводника е много лекъ и се стреми да изплава къмъ повърхността, пушаме въ уравнителнитѣ щерни вода, подводника натежава и потъва; ако почне много да потъва, то значи, че той е станалъ по тежкъ отъ водата; тогава пъкъ изчерпваме съ помощта на електрична помпа малко вода отъ уравнителнитѣ щерни, подводника олеква и по такъвъ начинъ уравнивесяваме подводника да се държи на зададената дълбочина.

Въ подводно състояние подводника е много чувствителенъ, не само изобщо къмъ увеличението и намалението на тежеститѣ, но и къмъ тѣхното размѣстване; напр. достатъчно е на малкитѣ подводници, единъ човѣкъ да мине отъ кърмата на носа, за да натежи последния по-вече и подводника да се наклони съ носа надолу; кърмата пъкъ ще се наклони, ако се прѣмести човѣкъ или тежестъ отъ носа къмъ кърмата. За да може да се запази надлъжното равновесие на подводника; въ носа и кърмата има по ед-

на надлъжна уравниелна шерпа (н. ш.) които помежду си сж свързани съ тръба и посрѣдствомъ електрична помпа, винаги можемъ да прехвърляме вода отъ едната въ другата шерпа и по този начинъ да подържаме надлъжно равновесие на подводника.

Знае се, че колкото по-надълбоко се отива, толкова по-голѣмо става водното налѣгане; на всѣки 10 метра дълбочина това налѣгане се увеличава съ по една атмосфера или съ единъ килограмъ на квадрата сантиметъръ; значи ако подводника отиде напр. на 50 метра подъ повърхността той ще изпитва едно налѣгане петъ пѣти по-голѣмо, отколкото надъ повърхността на водата. За да не може да се смачка тѣлото на подводника отъ голѣмото водно налѣгане, то се прави отъ дебели стоманени листове и така се получава твърдата черупка, (т. ч.). Отъ друга страна за да има мореходни качества при плаване надъ водата, т. е. да може добре да се държи на вълнение, както всички обикновени кораби, то отвън тѣлото на подводника се обвива съ лека чарупка (л. ч.) или лека обшивка, която има същитѣ форми, както тѣлото на надводнитѣ кораби; при плаване подъ повърхността, легката черупка не се подлага на налѣгане, тъй като тя не е плътна и водата може да навлиза между нея и твърдата черупка, като по тоя начинъ налѣгането отъ дветѣ старни на външната обшивка винаги се изравнява.

Маслени щерни (м. щ.), се наричат тия, въ които се държи течното гориво за надводното движение на подводника и маслото за мазане на машините; тия щерни сж направени така, че на мѣстото на изразходваното масло винаги пос-

тжпва морска вода, която като потежка остава отдолу, а маслото отгоре; това устройство е необходимо, за да може маслениѣтѣ черни, въпреки разхода на гориво, винаги да бждатѣ пълни, та да бжде изравнено налѣгането на леката черупка.

Цв. Поповъ.

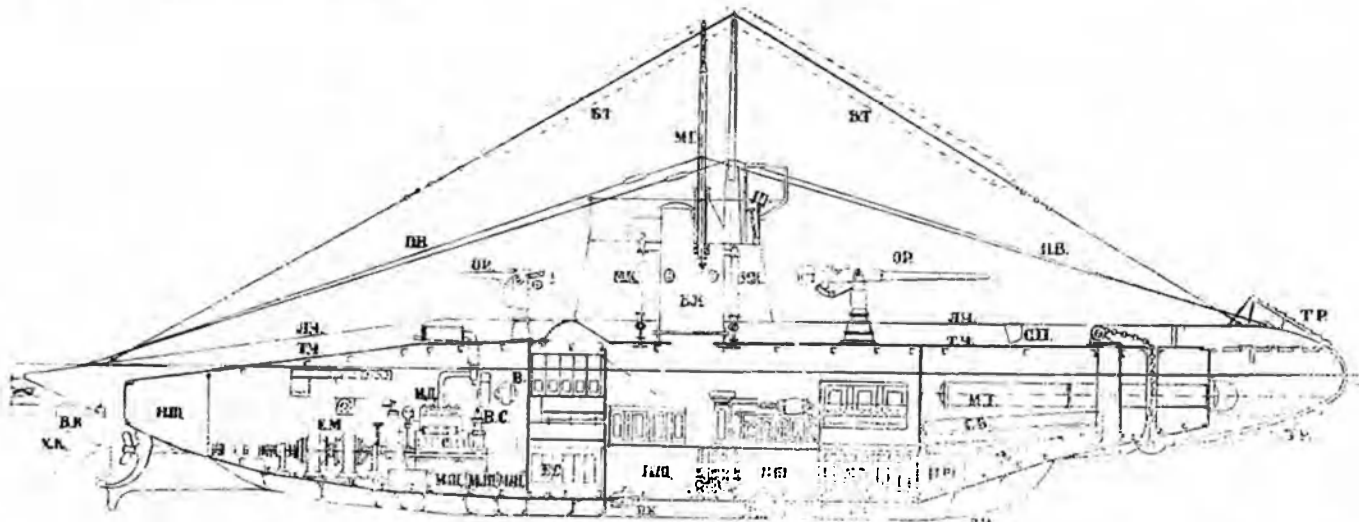
(Следва)

ПОЩА

Редакцията благодари за следните постъпили дарения:

1. Варненско Пристанищно управление, сумата 226 лв.
2. Димитъръ Альовъ отъ гр. Варна, сумата 100 лв.
3. Зап. генералъ Г. Анастасовъ отъ гр. Варна, сумата 60 лв.
4. Инженеръ Ст. Люцкановъ отъ Ст. Загора, сумата 50 лв.
5. Маринъ Г. Мариновъ отъ село Бѣлево, сумата 25 лв.
6. Стефанъ Стойковъ отъ гр. Казанлъкъ, сумата 20 лв.
7. Коста Ил. Атанасовъ отъ гр. Варна, сумата 20 лв.
8. Стойко Дѣлчевъ у-къ тър. гим. Ст. Загора сумата 20 лв.
9. Ангелъ Т. Каваклиевъ отъ гр. Лѣсковецъ сумата 20 лв.
10. Матей Петровъ — хлѣбаръ отъ гр. Варна, сумата 15 лв.
11. Никола Бачеваровъ отъ Разградъ сумата 15 лв.
12. Енчо Савовъ отъ Разградъ сумата 15 лв.
13. Стоянъ Н. Стояновъ отъ с. Рѣхово Русенско сумата 10 лв.
14. Стою Т. Мандажиевъ отъ с. Д. Близнакъ, Варненско сумата 10 лв.
15. Христо К. Даскаловъ отъ гр. Ловечъ сумата 10 лв.

(Следва)

(Надлъженъ разрѣзь на подводникъ).

Потопителни шерни (п. ш.), потопителни кланани (п. к.), издушни кланани (и. к.), уравнителни шерни (у. ш.), надлъжна уравнителна шерна (н. ш.), твърда черупка (т. ч.), лека черупка (л. ч.), маслени шерви (м. ш.), ветрогонъ (в), маслосдвигател (м. д.), електро-сборатели (е. с.), електрични машини (е. м.), въздухозгъстител (в. с.), стоманени бутилки (с. б.), вертикално кърмилко (в. к.), хоризонтално кърмилко (х. к.), мореглъд (м. г.), спасително тегло (с. т.), спасителен плавец (с. п.), торпедни тръби (м. т.), уравни-телна торпедна шерна (м. ш.), орждия (о. р.), триони (ножове т. р.), предпазителни вжъжета (п. в.), и бойна кула (б. к.).

Единъ примѣръ

Ежедневно въ вестниците четемъ за трескавитѣ въоръжения на всички държави въ свѣта и чувствуваме тъмната сѣнка на заплахата отъ предстояща унищожителна война.

Подъ гнета на бждешето свѣтовно стълкновение, държавитѣ сериозно се замислятъ за своята самозащита и не жалятъ срѣдствата за въоръжение и увеличение боевата стойностъ на своята сухоземна войска и морски сили.

Въ почти всички държави въпросътъ относно необходимостта отъ бързото превъоръжаване и подготовка за отбрана е сложенъ на преденъ планъ и се счита отъ гражданството като твърде жизненъ за съществуването на държавата и народа.

Схващайки важността на момента и финансовото затруднение на своята страна, множество граждани предлагатъ своята лепта, проявяватъ доброволна пожертвувателност и образуватъ организации, целта на които е безспорно намирането на парични срѣдства за подпомагане на държа-

вата въ наложителния стремежъ на нейното всестранно въоръжение.

Изнесенитѣ въ пресата данни и цифри достатъчно ясно подчертаватъ размѣра и вида за проявата на тая пожертвувателност, която следва да послужи като примѣръ за достойно подражание отъ всѣки български гражданинъ.

Така, въ Полша, морската и колониална организация, само по отношение на „Фонда за Морската отбрана“ е събрала въ кратко време около 86,250,000 лв., която съ сумата 40,000,000 лв. отъ другъ фондъ, ще бждатъ употребени за заплащане стойността на строящиятъ се въ Роттердамъ подводникъ „Орзенъ“.

Тѣй като въоръжението на подводника ще бжде набавено отъ държавата и построяката му възлиза на 123,000,000 лв., то остатъкътъ отъ сумата ще послужи за основа при събирането на нови срѣдства, необходими за построяката на единъ торпедоносецъ.

Ето какъ въ Полша, която се радва на своя-

та свобода едва отъ двадесетъ години, всѣки гражданинъ напълно е съзналъ важността и значението на морското дѣло и работи неотклонно за неговото преуспѣване, защото знае, че морскиятъ въпросъ, въпросътъ за засилване на търговския и воененъ флоти, е твърде жизненъ за напредъка и защитата на държавата.

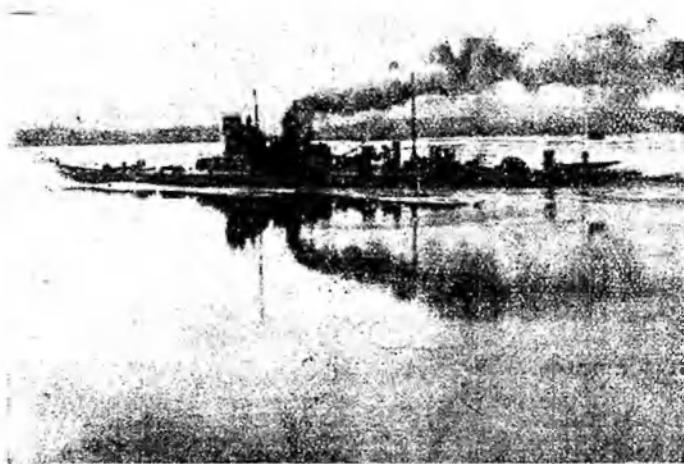
Както нашата западна съседка Югославия, така и Полша, които може да се рече, едва вчера стѣпиха на морския брѣгъ и прегърнаха морската идея, крачатъ съ гигантски стѣпки по пътя на морското си обновление.

Време е и българското племе, черпейки поука отъ тоя живъ примѣръ, да прозре найподиръ важността на момента, твърде съдбоносенъ за историческото развитие на българския народъ, и вземайки присърдце морската идея, да поднесе на държавата своята морална и материална подкрепа за пресъздаване на достатъчна морска мощъ, необходима за защитата брѣговетѣ на Отечеството.

МОРСКА МИСЪЛ

ИЗПОЛЗУВАНЕ НА АРТИЛЕРИЯТА ОТЪ РЪЧНИТЪ КОРАБИ

При военните действия на голъмитъ рѣки, основната задача на рѣчнитъ флотилии ще бжде да водятъ, съвмѣстно съ своитъ сухопѣтни войски, борбата съ сухопѣтнитъ войски на противника и неговитъ рѣчни сили.

Съвремененъ рѣченъ военъ корабъ (мониторъ)

Главното оръжие, което рѣчната флотилия ще използва въ тази борба, е артилерията.

На артилерията отъ рѣчнитъ кораби ще се възложатъ следнитъ основни задачи:

а) Стрелба по брѣгови цели при съвмѣстнитъ действия съ сухопѣтнитъ войски.

б) Борба съ рѣчнитъ кораби на противника.

Главното преимущество на артилерията отъ рѣчнитъ кораби, въ сравнение съ сухопѣтната артилерия, е подвижността и маневреността на огъня т. е. възможност да води артилерийска стрелба и презъ време маневрирането на кораба. Все пакъ, огнената маневреностъ може да се осъществи само въ случай, че корабъ притежава съответни прибори, които ще позволятъ управлението на огъня безъ да се стѣснява свободното маневриране.

Стрелбата по брѣгови цели отъ рѣчни кораби, застанали на котва, не се различава много отъ стрелбата на корабъ, застаналъ на котва отъ морето.

Стрелбата обаче отъ маневриращи рѣчни кораби, по скрити брѣгови цели, изисква специални прибори по управлението на огъня, тъй като въ рѣката маневрирането на кораба е свързано съ тѣсния рѣченъ пѣтъ и не може да бжде извършено само въ зависимостъ отъ стрелбата.

Ако корабътъ не е снабденъ съ съответнитъ прибори и обстѣнска-та не позволява на кораба да застане на котва, стрелбата може да се води следъ като кораба е направилъ предварителна престрелка по дадена цель и при установенъ на-

чинъ на маневриране. Въ такъвъ случай, стрелбата ще бжде доста бавна и зависима отъ сполучливата, предварително направена престрелка.

Скоростта на стрелбата може да се увеличи, като предварително си опредѣлимъ нѣколко спомагателни точки, по които кораба е направилъ своята престрелка.

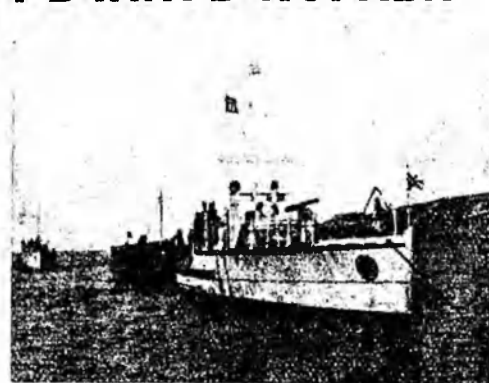
При борбата съ рѣчнитъ флотилии стрелбата ще се води често и по невидими цели, за което корабитъ ще прибѣгватъ до стрелбата на завеси, създавайки и подвижни прегради за противниковитъ кораби.

На широкитъ фарватери и открити мѣста, използването на артилерията по нищо не се различава отъ това на море. Напротивъ въ тѣснитъ мѣста използването на артилерията ще бжде много своеобразно: стрелбата може да се води на най-малки разстояния, като управлението на огъня ще минава най-често отъ общия началникъ, въ ржуетъ на отдѣлнитъ командири на кораби. Не е изключенъ и съвсемъ близкия артилерийски двубой, пѣкъ даже и непосредствени схватки между отдѣлни противникови кораби.

При рѣчнитъ действия ще имаме случай да се предприеме и проривъ.

Ако корабитъ сж силно бронирани и иматъ надеждна бронева защита на своята артилерия, тѣ ще могатъ да проникнатъ въ самото разположение на противника и да водятъ борба съ артилерията и пехотнитъ му части въ тѣхното разположение.

Това обстоятелство силно ще за-

Полицейския корабъ „Миньоръ“ на котва въ Дунава
трудни брѣговата артилерия, тъй като тя ще трѣбва да избира позиция, която да бжде заштитена не само отъ фронта но и отъ фланговетъ.

Корабитъ ще извършатъ прорива подъ обстрела на брѣговата артилерия, специални кинжални батареи и подъ картечния и пушеченъ огънь на противника.

Използването на корабната артилерия при прорива е много сходно съ това при борбата съ брѣговитъ батареи въ морския бой. Прорива ще бжде предшествуванъ отъ артилерийната подготовка, непосредствено следъ което корабитъ предприематъ прорива, докато противника не е успѣлъ да възстанови неутрализиранитъ батареи.

Презъ време на самия проривъ, частъ отъ корабитъ ще продължа-

Полицейския корабъ „Черноморецъ“ отъ Дунавската полицейска служба

ватъ борбата съ брѣговитъ батареи, докато преминатъ корабитъ, назначени специално да извършатъ прорива.

Преминаващитъ кораби псчти не ще стрелятъ по батареитъ, за да могатъ да иматъ достатъчно боевъ запасъ за по-нататъшнитъ действия и за да предпазятъ личния съставъ отъ шрапнелния картеченъ и пушеченъ огънь на противника.

Т. Цицелковъ

ВЕНФ-МОРСКА ИСТОРИЯ

КОРАБОПЛАВАНЕТО ПРЕЗЪ ВРЕМЕ НА ВОЙНА

Отъ когато се призна навсѣкжде, че морето не се подлага на чуждо владение и че неговото използване е общо право за всички народи, много общественици и писатели започнаха да поддържат нуждата да се забранят военните сражения по широкото море, за да не бждат принуждавани корабитѣ на безучастните въ войната държави да измѣнятъ своя пѣтъ и да избѣгнатъ случайните удари на воюващите кораби, въ ущърбъ на общите морски сношения и на търговията на тѣхните страни. Въ подкрепа на тая мисль английския писателъ Т. Lawrens се пита: „Защо морската война не се забрани въ ония мѣста отъ морето, които се считатъ за главни пѣтища на всичките народи, както се забраняватъ стѣлкновенията по всичките улици на добре управляваните градове“? Подобно мнение изказва и германският професоръ Schücking, като предлага да се възприематъ отъ всичките народи, щото морските сражения да не могатъ да ставатъ освенъ въ териториалните води на воюващите страни.

Гореизложените мнения могатъ да се тѣлкуватъ различно. Ония, които считатъ морето за *res communis*, могатъ действително да поддържатъ, че трѣбва да се премахне войната по море, или най-малко да се премахнатъ военните срѣдства, които засѣгатъ прѣко или косвено безучастните въ военните действия държави. Но за тѣзи, които считатъ морето за *res nullius*, т. е., за нѣщо, което не принадлежи на никого, не могатъ да не признаватъ, че всички иматъ право да вършатъ каквото искатъ върху него, дори и да се биятъ. Ако се вземе, обаче, преодоляващото мнение предъ видъ, че морето е нѣщо, което не може да принадлежи никому, но което е предоставено на използване отъ всички, то се идва до заключението, че всѣка държава има правото да върши върху него всичко, което иска, само при условие, че нейните действия нѣма да спѣватъ другите да го използватъ едновременно за своите нужди. На тия основания, военните действия по широкото море не могатъ да бждатъ запретени, поради правото на всѣка държава да се брани и запази своето съществуване, стига само тия действия да не засѣгатъ сухоземните или морските територии на другите, безучастни въ военните действия дър-

жави. Това, което обаче може и трѣбва да се забрани по морето, то е нападението на корабите на безучастните въ военните действия държави и поставянето на плавателни мини по морските пѣтища, поради вѣроятността да се натъкнатъ тия кораби на тѣхъ при извършване на своето пѣтуване.

Намирайки, че само намѣсата на международното сътрудничество може да отстрани споровете по корабоплаването презъ време на война, професорътъ по междудържавно морско право въ Парижъ, г. Alvarez, въ единъ свой проектъ, който той представи презъ 1914 година на l'Association de droit international, се изказва за образуването на една международна комисия, съставена отъ представители на крайбрежните държави, на отдѣлните морски пространства, които съставятъ географическа цѣлостъ, на отдѣлните затворени морета и на отдѣлните проливи и канали, които съединяватъ отдѣлните морета съ право да бди за изпълнението на международните мореплавателни договори и да разрешава миролюбиво всичките стѣлкновения между държавите отъ относно пѣтищата за морските съобщения.

Въ сжщностъ не сж морските сражения, които спѣватъ най-много корабоплаването въ време на война, защото никога не обхващатъ всичките пѣтища по моретата, и корабите на безучастните въ войната народи могатъ всѣкога да избѣгнатъ случайните имъ удари. Това, което най-много спѣва корабоплаването и уврежда интересите на народите, когато нѣкои държави влѣзатъ въ война, е придобитото на сила право отъ воюващите за защита на своите жизнени интереси да обсебватъ, като военна придобивка, товара носенъ отъ корабите на безучастните въ военните действия народи и да обявяватъ въ морска обсада (*blockus*) и забрана за чуждите кораби крайбрежията на свсите противници.

Така, презъ XVIII и XIX столѣтия, Англия, която бѣ издигнала своята морска мощъ надъ другите народи, ако и да бѣ престанала да предявява владелчески права върху моретата, тя не престана да прилага, въ време на война, най-сурово, правото и обичаите за спиране и преглеждане на корабите на невоюващите държави, като туряше рѣка на товара и на самите тѣхни ко-

раби. Но, щомъ като Испания въ 1739 г. посегна да упражни сжщите мѣрки, за да се запази отъ контрабандата на своите противници въ срѣдно-американски води, Англия ѝ обяви война. И другите морски държави не бѣха много по-последователни въ прилагането на началата за свободата на корабоплаването презъ време на война. Въ военните презъ френската революция и презъ първата империя, Англия и Франция приложиха най-произволни мѣрки за корабоплаването на невоюващите държави, като не имъ оставиха и най-малките права по моретата.

Въпросътъ за обезпечаването правата за свободата на корабоплаването въ време на война бѣ повдигнатъ още презъ 1783 г. отъ Съединените Щати, които настояха да се постави, следъ войната имъ съ Англия, въ договора за миръ, че: „Всичките стоки, носени отъ невооръжени кораби, които способствуватъ за обмѣната на търговията между разните народи и за задоволяването общите нужди на человете, ще бждатъ допускани да извършватъ своята служба по море, безъ да бждатъ спѣвани“. Англия отхвърли това условие отъ договора. Две години по-късно, то бѣ вмѣстено въ договора за приятелство между Съединените държави и Прусия, но безъ сжществени послѣствия за свободата на корабоплаването.

Въ известния въоръженъ неутралитетъ, който бѣ образуванъ по покана на руската императрица Екатерина II, отъ Русия, Дания, Швеция, Холандия, Прусия, Австрия, Неаполъ и Португалия, бѣ предвидено: 1-о корабите на неучастващите въ войните народи да иматъ правото, не само да посещаватъ необсадените пристанища, но и да отиватъ отъ едно пристанище въ друго на всѣка воюваща страна; 2-о, собствеността на поданиците на всѣка воюваща държава да бжде неприкосновена, когато се намира върху нѣкой корабъ на неучастващите въ войната държави, — което се изразяваше чрезъ началото: знамето покрива собствеността и 3-о, никакъвъ предметъ да не се взима за военна придобивка, освенъ оръжията, военните припаси и военната прислуга.

Сжщите тия правила се включиха, по него време, въ договора между Франция и Съединените Щати, но понеже въ послѣствие не бѣ-

ха възприети отъ Англия, тѣ не можаха да придобиятъ обща международна санкция. Неприлагането на тѣзи правила отъ страна на Англия предизвика въ Съединенитѣ Държави да ѝ обявятъ война въ 1812 г., когато тя сплваше корабитѣ имъ да влизатъ свободно въ чуждитѣ неприятелски пристанища.

Въ по-новитѣ времена, когато се засили общата мисль за мирно разбирателство между народитѣ, се заговори най-усърдно за нуждата да се премахнатъ старитѣ обичаи по моретата въ време на война. Този въпросъ бѣ сложенъ дори на разискване въ конференцията, която се събра презъ 1907 г. въ Хага за обсъждане на условията за свѣтовния миръ, но следъ дълги прения, бѣ отново отхвърленъ, поради невъзможността да се постигне съгласие между голѣмитѣ морски държави.

Конференцията, която заседава отъ 4 декември 1908 г. до 26 фев-

руари 1909 г. въ Лондонъ съ представители на Германия, Съединенитѣ Северо-Американски Държави, Австрия, Испания, Франция, Англия, Холандия и Русия, за да отстрани изникналитѣ въ Хага недоразумѣния, изработи известната „Декларация относно правата за морската война“, която внасяше доста важни преобразования въ сжществующитѣ до гогава правила и обичаи за извършването на транспортитѣ отъ корабитѣ на неучастващитѣ въ войната народи. Тая декларация бѣ отхвърлена въ Англия отъ Камарата на Лордоветѣ. Тя не бѣ одобрена и отъ Франция, та остана незадължителна и за другитѣ морски държави.

Мимо миролюбивитѣ изявления на морскитѣ държави, и въ дветѣ тѣзи конференции се изнесе най-ясно тѣхната мисль, че въ сжщность силата може само да възпрепятствува на народитѣ да посѣгатъ едни срещу други върху тѣхнитѣ корабопла-

втелни служби и че най-добриятъ способъ за една държава, да си обезпечи свободното използване на моретата, е тя да притежава една мощна флота.

Тазя е била всѣкога ржководната мисль на Англия, която по повелителни причини е считала до сега, че признаването на пълната свобода на морето ще ѝ изтрѣгне отъ ржцетѣ най-мощното оржжие за запазване на своето сжществуване, щомъ като чрезъ него, може да ѝ се отнеме правото да подѣржа една голѣма флота за да пази всичкитѣ си съобщения съ презморскитѣ страни и въ сжщото време да прѣчи на съобщенията на своитѣ противници. Сжща бѣ и мисльта на Германия преди голѣмата война, когато императорътъ ѝ велегласно заявяваше, че бждещето на германския народъ е върху моретата и че „Тризббата вила“ трѣбва да бжде въ неговитѣ ржце.

В. М.

Яс. Калояновъ.

ОТЪ БРЪГА НА МОРЕТО.

Вълни

Надъ пѣнни, яростни води,
изъ глѣбинитѣ морски стени
подводна, дива мощъ...

Встрани,

разбиватъ се вълни солени
на капки о бръга, и пакъ
назадъ се връщатъ разявени...
Така, по пжтъ единъ и сжщъ,
завръщатъ се тѣ не веднѣжъ:
така, напредъ-назадъ сърдити,
тѣ търсятъ пжтища открити...

Фарътъ

На пѣсчния бръгъ стоя съ потъналъ взоръ
дълбоко подъ нощта на гибелнитѣ бездни,
а слънцето мѣждѣ въ далечния просторъ,
окжнано въ мъгли и бури неизбѣжни.
Щомъ буря залюлѣй настрѣхналия грбъ
на морската снага, изтрѣпнала и морна:
вълнитѣ тамъ безспиръ налитатъ съ поривъ тжнъ
къмъ острови безброй и заливи просторни.
И въ шеметната площъ, въ подводни глѣбини,
зачуватъ св тржби прегракнали и глухи:
тамъ кораби пращатъ и буря зла свисти,
и, като огненъ мѣхъ, морето се задѣхва.
Въ неспирната борба, надъ мрачния гранитъ,
срѣдъ мрачнитѣ води, тогава само фара,
неустрашимъ и старъ, остава като щитъ,
обгърнатъ отъ мъгли и тежка морска пара.

Звезда

Надъ морскитѣ бездни—далеко,
обгръщанъ отъ зли самоти,
въ тъмнитѣ—ту морно, ту леко—
Изъ хаоса, въ нощитѣ бурни,
трепти лжчезарна звезда:—
ту блесне, ту волно се втурне
въ тъмнитѣ безъ пжтъ и следа.
Пониса се корабъ въ заблуда,
срѣдъ бѣсния шумъ на вълни,
а въ бурнитѣ нощи отвсѣде
обгръщатъ го стрѣвни тъми,
Но вмигъ отъ звездата лжчиста
поронватъ се струйки зари,
и корабътъ трѣгва къмъ изтокъ,
съ надежда за нови зори.

Съзерцание

Самотенъ по бръга вървѣхъ
и вирахъ се въ далечинитѣ,
и тѣй азъ дълго тамъ следѣхъ
играта мрачна на вълнитѣ,
Вълната гонѣше вълна,
едни разбиваха се лесно,
а други съ ропотъ и злина
въ бръга се блѣскаха по-бѣсно.
И дълго мислѣхъ си: така
и ний на страститѣ въ хомота
вървимъ—ту съ радостъ, ту съ тжга—
по пжтя стрѣменъ на живота.

ПОДГОТОВКА НА КОМАНДНИЯ СЪСТАВЪ НА ПОДВОДНИКА ВЪ ГОЛЪМИТЪ МОРСКИ ДЪРЖАВИ

Въ плана за морските въоръжени сили на всяка държава, голъмо мѣсто заема подготовката на командния съставъ на подводника. Сложността на техническото обслужване и условията на боя изискватъ отъ личния съставъ да притежава редъ ценни качества и широки специални познания.

Въ настоящата статия ще изложимъ подготовката на личния съставъ въ чуждитъ държави преди и въ време на голъмата война, а също така и едно мнение за настоящата подготовка.

Богатъ материалъ въ това отношение дава военния опитъ на германския подводенъ флотъ, който се показва образецъ въ бързо подготвяне на личенъ съставъ. Обстоятелствата на войната заставиха Германия къмъ масова подготовка на команденъ и помощенъ персоналъ, като организацията имъ се разви въ течение на самата война. Открила се школа за подводно плаване, въ която постъпвали отлично подготвени и добре школувани офицери отъ надводния флотъ. Курса ималъ два отдѣла съ различни срокове на обучение. За командиритъ и старшитъ машинни офицери той е билъ 3 месеца, а за помощниците 4 седмици, като при това офицеритъ сж избирани почти изключително отъ специалиститъ торпедисти и да сж плавали нѣколко години въ надводнитъ кораби. Помощниците сж били длъжни да плаватъ известно време на бойнитъ подводници и то да взематъ участие въ нѣколко бойни плавания. Програмата на школата постоянно се измѣнявала и преработвала въ зависимостъ: отъ построенитъ нови подводници, развитието на противоподводнитъ средства, въвеждането на конвоя и др. Подготовката на командиря на подводникъ се свеждала най-после до полагане на изпитъ по управление и командване на подводникъ и произвеждане на торпедна атака при школата за подводно плаване. Оценката на торпедната атака е била много прецизна и при неудовлетворителенъ успѣхъ полагащия изпита не получавалъ званието командиръ. Получилия званието командиръ се назначавалъ на боеви подводникъ, който ималъ старъ и опитенъ командиръ съ когото е трѣбвало да направи единъ боевъ походъ.

На новоназначения самостоятелно командиръ на подводникъ се възлагали второстепенни задачи до тогава докато не даде доказателства, че е годенъ за самостоятелни бойни действия. Но въ последствие когато нуждата за командири много нарастнала изпращането на стажъ на новия командиръ при старъ командиръ била изоставена. Тоя стажъ

билъ изоставенъ и за това, че при загиването на подводника загивали и двама командири.

При влизането на нова подводна лодка въ строя, тя била зачислявана въ школата за подводно плаване, гдето командния съставъ се подготвялъ на нея и следъ полагане на установения изпитъ, подводника минавалъ къмъ списъка на бойната подводна флотилия. Презъ време на войната школата за подводно плаване обучила и заели длъжности 234 командири на подводници, 495 помощници и 522 старши техници офицери.

Малко по друга е била подготовката на командния съставъ въ английския флотъ. За тази целъ служела школата за подводно плаване въ Портсмутъ, срока на която презъ време на войната билъ съкратенъ съ 3 месеца. Курса на школата презъ войната билъ крѣгла година и се обучавали едновременно най-много 10 човѣка. Въ курса постъпвали офицери за (командири и старши технически длъжности) които имали най-малко 2 години командни длъжности въ надводния флотъ. Сжщитъ трѣбвало да бждатъ съвършено здрави и съ отлични атестации като командири. Въ школата се изучавало: устройство на подводна лодка; торпедно и минно дѣло; електротехника; моторно дѣло; радиотехника и тактика. По изучаванитъ предмети школицитъ не полагали теоритически изпитъ, а главно обръщали внимание на практиката. Практическиятъ плавания се извършвали на учебнитъ подводни лодки кждето и полагали практически изпитъ по всички предмети. Комисията при изпититъ била извънредно вискателна. Следъ свършването на курса, школицитъ били назначавани за помощници въ бойнитъ подводници. При заемане на отговорни длъжности службата въ подводниците играяла голъма роля и се считала за старша.

Сведения за подготовката на личния команденъ съставъ за подводниците въ французкия флотъ липсватъ, но знае се че тя не е стояла на нуждната висота. Какъ стояла подготовката въ другитъ воюващи страни като въ Италия и въ Австро-Унгария, не представява интересъ тъй като тѣхнитъ подводници почти не се проявиха, а въ Япония подводното дѣло бѣше въ своя зародишъ.

Подготовката на командния съставъ въ руския царски флотъ е била поставена на сериозни начала и и дала добри резултати; тя е била подлагана често на критика въ списанията за подводно плаване отъ 1916 г.

Като заключение може да се каже, че нарастналото значение на подводното плаване и неговото ог-

ромно развитие въ време на самата война заставило воюващитъ държави (главно Англия и Германия) да ускорятъ подготовката и увеличатъ количеството на специалиститъ по подводното плаване. Подготовката е била главно практическа. Въ школата постъпвали офицери съ сравнително голъма служба въ надводнитъ кораби и съ специалности: миньори, торпедисти и артилеристи. Командния съставъ трѣбвало да обладава желъзно здраве, силна воля, спокоенъ характеръ и др. Тѣзи изисквания подсказватъ особенността на службата въ подводниците и условията презъ които протича бойната имъ дейностъ.

Като проследимъ подготовката на подводнитъ кадри въ настояще време въ всичкитъ голъми морски държави ще констатираме, че личния съставъ се назначава. Тази мѣрка се обяснява съ това, че желающитъ не винаги удовлетворяватъ на голъмитъ изисквания за личенъ съставъ на подводниците, а въ държави като Англия на желающитъ и приети да служатъ въ подводниците имъ се даватъ редъ привилегии независимо отъ по-голъмата заплата и по-питателната и обилна храна.

Въ английския флотъ сегашната система за подготовка на подводни специалисти малко се различава отъ тая, презъ време на войната. На подводниците се назначава команденъ съставъ, окончателно свършили курса на подводната школа, които служатъ по три години на подводниците следъ което се превеждатъ обратно въ надводния флотъ. Званието специалистъ по подводно дѣло се получава следъ свършването на опредѣления стажъ. Въ курса главно внимание се обръща на практическата страна, на противоподводнитъ средства и тактиката на подводнитъ лодки. При назначаванията въ подводниците най-голъмо внимание се обръща на здравето; най-малкото съмнение за здравето е голъма прѣчка за да не се допусне да служи въ подводникъ.

При удостоверяване за следване школата за подводно плаване първостепенно значение има мнението на началника и после атестацията. Въобщее старшинството и чина не се взематъ много подъ внимание, а службата прекарана по корабитъ въ плавания

Сравнително голъмото количество аварии въ английския подводенъ флотъ въ последнитъ нѣколко години е указание, че организацията на службата и подготовката на личния команденъ съставъ иматъ недостатъци. Въпреки това, английската система има следнитъ положителни черти: щателенъ медицин-

ски прегледъ; минаватъ на служба въ подводния флотъ следъ нѣколко годишно плаване въ надводния флотъ; основно практическо запознаване съ противоподводнитѣ средства и като отрицателни: недостатъчна теоритическа подготовка липса на добавъчна подготовка следъ възвръщането отъ надводния флотъ въ подводния.

По отношение подготовката на командния съставъ за подводници въ италианския флотъ нѣма сведения, но може да се каже, че школа нѣма. Командния съставъ назначенъ на служба въ подводниците минава специална теоритическа и практическа подготовка при дивизиона подводници и следъ успѣшно издържане на съответния изпитъ получава звание подводенъ специалистъ.

Въ японския флотъ на тая подготовка е обърнато извънредно сериозно внимание. Въ курса на школата за подводно плаване постъпватъ офицери съ специалности: торпедна, минна и артилерийска. Подготовката трае 4 месеца като се дава голѣма тежестъ на теоритическите знания. Въ края на курса офицеритѣ служатъ на подводниците като помощници. Които отъ офицеритѣ като помощници показватъ качества необходими за командния съставъ на подводниците, се изгледятъ отново въ школата кждето минаватъ вече единъ по основенъ и продължителенъ курсъ съ солидна теоритическа и практическа подготовка. Тукъ офицеритѣ трѣбва да бждатъ съ желѣзно здраве.

Така подготвения японски команденъ съставъ е действително на

едно завидно положение като специалисти.

Въ Франция подготовката се извършва въ школа за подводно плаване. Подготовката е на две степени. Всѣки подводенъ специалистъ който е назначенъ на съответна длъжностъ въ подводникъ следъ, теоритическия курсъ на школата е задълженъ да представи свидетелство, че е удобенъ и пригоденъ за подводно плаване, издадено му следъ успѣшно завършване школата за подводно плаване и курса за усъвършенстване по подводно плаване. Офицери които иматъ много плавания на подводникъ, могатъ да не свършватъ школата за подводно плаване, но за да имъ се даде звание то подводенъ специалистъ обязательно трѣбва да се явятъ на изпитъ.

При преминаване курса на школата се обърща главно внимание на практическата подготовка, а на теоритичната се отдѣля малко време — най-необходимото за изучаване на материалната частъ и нейното действие. Школата следватъ офицери за командири, и офицери за шефъ механици. Въ усъвършенствувания курсъ на школата се обърща голѣмо внимание на тактиката на подводните лодки. За подводно плаване се избиратъ хора съ съвършенно здравъ организъмъ.

Следъ 1921 год. въ чуждитѣ морски държави загинаха 20 подводника, което говори че подготовката на командния съставъ (даже и на цѣлия личенъ съставъ) и организацията на службата на подводното плаване не стаятъ на нуждната висота.

Въ заключение ще изкажа мнение

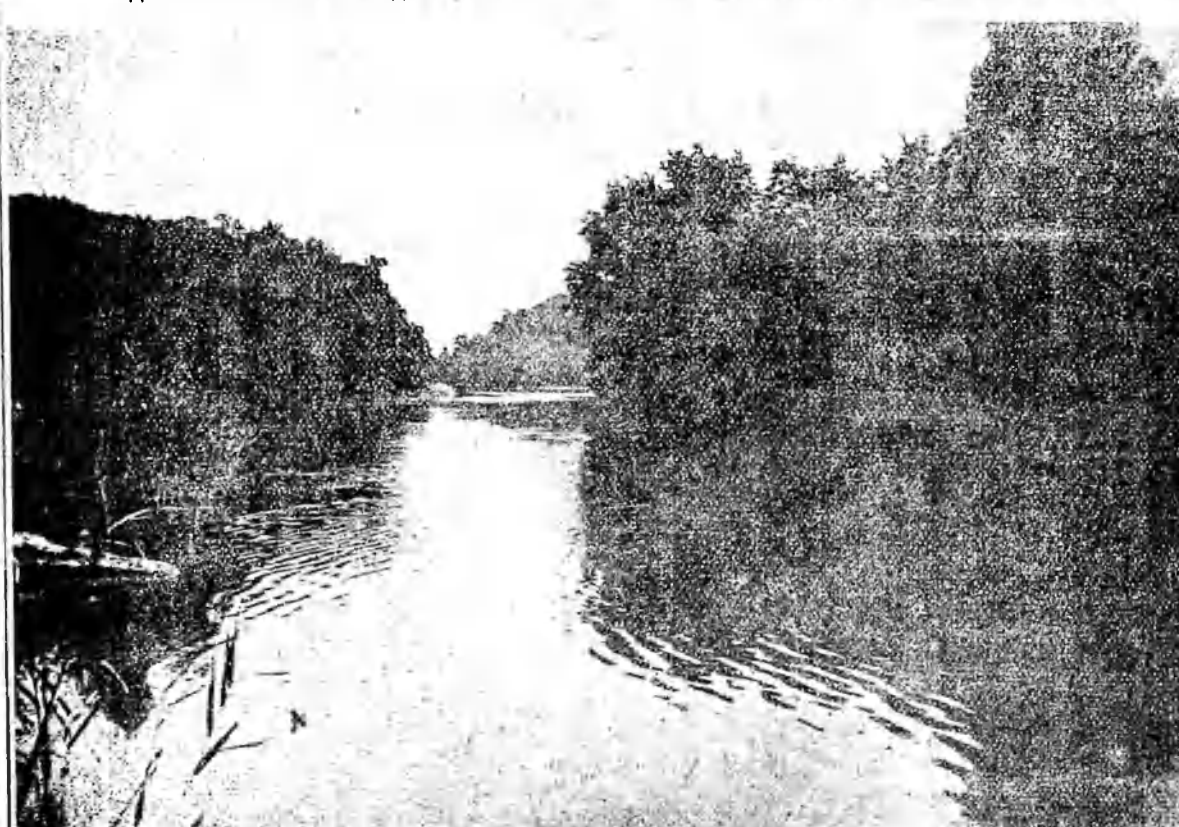
какъ трѣбва да се проведе подготовката на личния съставъ на подводниците.

Подбора на личния съставъ, а най-вече на командния (командиря, шеф-механицитѣ и помощницитѣ офицери) трѣбва да бждатъ подложени на строгъ даже жестокъ, медицински прегледъ. Здравословното състояние е отъ първостепенно значение и то ще каже дали може известенъ офицеръ да служи въ подводниците или не. Въ подводното плаване трѣбва да се взематъ предивсичко желаещи офицери, а ако нѣма такива да се назначаватъ, но и въ двата случая офицера трѣбва да има 2—3 год. плаване въ надводните кораби и най-малко една специалност. Специалната подготовка по подводното плаване трѣбва да обхваща еднакво време за теоритическата и практическата подготовка. Трѣбва да се разбере и проведе принципа, че теорията е основа на практиката и безъ теория нѣма практика. Предметитѣ като теория на торпедната стрелба, електротехника, радиотехника, моторно дѣло, теория на кораба (подводника) и строение на подводника безъ солидна теоритическа подготовка, трудно биха се заучили. Офицеритѣ специалисти по подводното плаване трѣбва периодически да се командирова въ стражните кораби кждето да иматъ възможностъ да се запознаятъ и си припомнятъ противоподводните сръдства въ техническото и тактическото отношение. За да бждатъ командиритѣ добри и за да си опрѣснятъ познанията, то трѣбва да се извикатъ периодически на курсъ който изключително да застъга лекции по тактика. Нека да се знае, че подготовката на команденъ съставъ на единъ подводникъ не трѣбва да става бързо, защото въ противенъ случай ще бжде за смѣтка на хората и подводника. За да бждатъ добри офицеритѣ отъ подводното плаване трѣбва да сж отлични въ надводното; тѣхното избиране да става по удостоаване на началницитѣ и трѣбва да притежаватъ силна воля, здравъ разсудкъ, самостоятелностъ и желѣзно здраве. Само така погледнато на подготовката на командния съставъ на подводниците ще ни даде гаранция, че както хората така и подводника ни ще бждатъ запазени, а освенъ това и всички останали моряци ще добиятъ пълна вѣра въ това на пръвъ погледъ опасно за личния съставъ бойно сръдство.

ИЗТОЧНИЦИ:

1. Опити отъ подводната война 1914—1918 год. — Томашевичъ.
2. Подводната война — Михелсенъ.
3. Ревю Маритимъ.
4. Морски сборникъ.

Г. Георгиевъ.

Изгледъ отъ устието на Царската рѣка

СТРАНИЦА ЗА МЛАДИТЪ

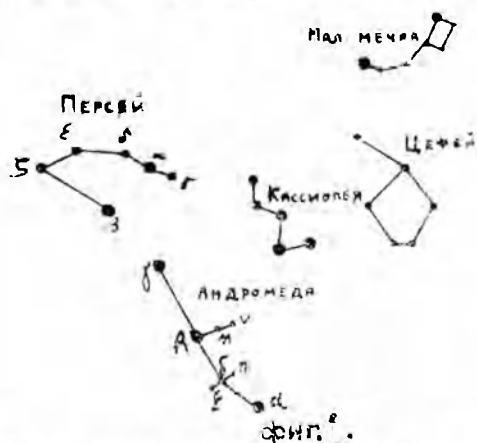
КРАТКИ СВЕДЕНИЯ ЗА СЪЗВЕЗДИЯТА НА НАШАТА НЕБЕСНА ПОЛУСФЕРА

(Продължение от бр. 82)

Както споменахме въ първата си статия, звездите, освен Полярната имат собствено видимо движение, което се явява вследствие въртенето на земята около своята ос, по която причина, наблюдавайки ги през различните часове на нощта, ние ще ги виждаме на различно място относително нашия меридиан по кръговете, които те описват през течение на нощта. Освен това вследствие на движението на земята около орбитата си не всяка вечер през годината въ едно и също време ще ги открием на едно и също място. Затова, говорейки за положението на звездите и съзвездията за определяне на тяхното относително положение една спрямо друга, ще разбираме положението им въ момента около 21 часа на 22. октомври. Следователно, правейки наблюдението въ нѣкой другъ день и месецъ, ний трѣбва да си представимъ на колко градуса за дадения день и месецъ е завъртѣно общото положение на небесната полусфера и премѣствейки го мисленно къмъ 22. октомври да търсимъ съответното съзвездие или звезда.

Коларь

На северъ отъ съзвездията Персей и на изтокъ отъ Малката Мечка, въ млѣчния пѣтъ, се намира съзвездие Коларь съ своята най-свѣтла звезда α —Капела фиг. 2. То-

ва съзвездие се рисува като човѣкъ стоящъ на колѣне и държашъ въ дѣсната си ръка стреме и юзда, а въ лѣвата две малки козлета; на лѣвото му рамо стои единъ старъ Козелъ. Главната му звезда Капела е точно копие на нашето слънце, кое-

то е установено отъ подобие на спектрите на слънцето и на Капела. Ясно е че понеже слънцето се намира много по близко до насъ неговите спектрални линии сж значително повече. Съзвездие Коларь е видимо за насъ презъ течение на цѣлата година.

Херкулесъ

На югъ отъ Волопасъ (Ботъ) и на западъ отъ главата на Дракона е разположено обширното съзвездие Херкулесъ. фиг. 3. Херкулесъ за да достави поржачните му отъ Евристей ябълки е трѣбвало да убие Дракона, който ги е пазелъ, затова на небото Дракона е поставенъ въ краката на Херкулесъ. Най-свѣтлата звезда на Херкулесъ се обозначава съ буквата γ , а не съ α което подсказва, че нейния блѣсъкъ се е увеличилъ съ течение на времето. Или по право не β е увеличила блѣсъка си, а χ е намалила своята свѣтлина, понеже е установено че тая последната е промѣнна звезда.

Северна Корона

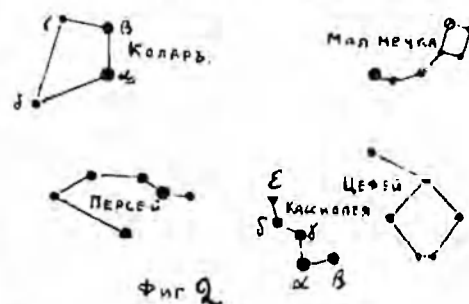
Между съзвездията Волопасъ и Херкулесъ се намира малкото съзвездие Северната Корона. Това е Короната на Ариадна, която Дионисъ е превърналъ въ съзвездие при бракосъчетанието си съ нея. Най-свѣтлата звезда отъ това съзвездие α се нарича Хемма, т. е. скъпоценъ камѣкъ фиг. 3. Тази звезда сега се нарича Алфака. Съзвездие то е сравнително малко, но особено красиво съ своето очертание. То има форма на затворенъ кръгъ и действително прилича на корона, отъ гдето и вѣроятно произлиза названието му, независимо отъ горното митологично предание.

Северната Корона е видима за насъ презъ цѣлата нощъ отъ началото на м. мартъ до началото на м. декемврий. Презъ останалото време се вижда само презъ частъ отъ нощта.

Андромеда

На югъ отъ Кассиопея вѣнъ отъ Млѣчния пѣтъ лежи съзвездие Андромеда. То е така наречено по името на дѣщерята на етиопския царъ Цефей, както споменахме въ предишната си статия. Това съзвездие е доста обширно и се познава по трите си ярки звезди, съ които обик-

новено се обозначава на звездните карти (фиг. 1), които сж разположени почти въ права линия. Най-свѣтлата звезда, обозначена съ α , лежи на западъ отъ останалите и е на границата между Андромеда и съзвездие Пегасъ. Тя заедно съ други три свѣтли звезди отъ съзвездие Пегасъ образува Голѣмия

Кръстъ, който характеризира Пегаса. Звездата α отъ Андромеда се нарича Алферацъ. Тази звезда е двойна, но спътникътъ ѝ може да се види само съ помощта на телескопъ. Най-добро време за наблюдение на Андромеда е есенъта и зимата, когато е най-интересна тази частъ на небото и въ особеност голѣмото тъмно петно, намиращо се около Артемидеа. Това тъмно петно е единственото отъ многото такива, което може да се наблюдава съ просто око. То наподобява на малък облакъ.

Персей

На изтокъ отъ Андромеда се намира съзвездие Персей. Това съзвездие носи името си отъ героя

Персей, който е спасилъ Андромеда. Персей при раждането си е билъ хвърленъ въ морето съ сандѣкъ, който е изплавалъ на единъ отъ

Цикладските острови, гдето царувалъ Полидектъ. Когато Персей порастналъ, Полидектъ го заставилъ да му достави главата на Медузата. За Персей това било трудна задача, но него сж го покровителствували Хермесъ и Атина, съ съдействието на които той е узналъ пътя къмъ нимфитѣ. Въоръженъ отъ своитѣ покровители се добралъ до Медузата и му се отдало да ѝ отрѣже главата. При това отъ тѣлото на Медузата излѣзли Хрисаоръ и коньтъ Пегасъ. Когато Персей се е връщалъ отъ своя подвигъ, той видѣлъ нещастната Андромеда, прикована на скала на брѣга на морето, точно въ момента, когато щѣло да я глътне Морското Чудовище.

Персей е показалъ главата на Медузата къмъ Чудовището, последно-

то се вкаменило и било убито отъ Персей, който спасява Андромеда и се оженва за нея.

Затова на небето наредъ съ Андромеда се намира и съзвездието Персей съ главата на Медузата (фиг. 2), а на другата страна на Андромеда е застаналъ Пегасъ.

По голѣмата частъ отъ съзвездието Персей се намира въ Млѣчния пътъ. То се обозначава на звездните карти съ своитѣ 6 звезди отъ по-голѣма величина. Звездата α отъ Персей се нарича Мирфакъ, а β се нарича Алголъ. По грѣцкото предание Алголъ представлява главата на медузата, която Персей сочи къмъ Морското Чудовище. Алголъ е арабска дума която значи демонъ, което е произлѣзло вѣроятно отъ това че Алголъ мѣни съ една пра-

вилностъ своята свѣтлина. Това промѣнение на блѣсъка на Алголъ е презъ всѣки 2 дена 20 часа 48 минути и 53.4 секунди. А понеже на арабски на демона е свойственна двуеличностъ то и затсва Алголъ е получилъ своето наименование. Измѣняването свѣтлината на Алголъ може да се обясни съ предположението че около нея се движи тъменъ спътникъ, който бидейки между насъ и Алголъ намалява неговата свѣтлина. Това предположение при наблюдение съ инструменти е било доказано.

Петѣхъ отъ звездитѣ съ които се обозначава Персей образуватъ джга, а Алголъ излиза въ страни като радиусъ отъ тази джга.

Недѣлчевъ.

МОРСКИ ВЕСТИ

СЪВРЕМЕНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ПОДВОДНИЦИТѢ ВЪ ЧУЖДИТѢ ДЪРЖАВИ.

Въ януарския брой на нѣмското списание „Марине Руншау“, е помѣстенъ кратъкъ прегледъ за състоянието на подводницитѣ въ различнитѣ морски държави.

Въ този прегледъ се даватъ цифрени данни за намиращитѣ се въ постройка подводници и такива, които сж въ строя.

Разглейждайки тонажа на подводницитѣ, автора на тази статия дава мнение, че тѣ сж предназначени главно за борба съ морската търговия и преносъ. Точно противно мнение пъкъ се изказва въ италианското морско списание „Ревиста мари-тима“, кждето смѣтатъ, че подводницитѣ, макаръ и съ най-малкъ тонажъ, каквиго сж германскитѣ 250 тонни, могатъ да изпълнятъ всѣкаква задача, даже и за операции въ открито море.

Нѣкои чуждестранни морски списания, обясняватъ малкия тонажъ на подводницитѣ съ обстоятелството, че ще бждатъ по евтини и по-подходящи за театъра на военнитѣ действия въ европейскитѣ води, кждето дълбочинитѣ сж най-различни.

Отбелязвайки, че всички морски държави се стараятъ да увеличатъ подводната и надводната скоростъ въ подводницитѣ, авторътъ на статията въ германското списание твърди, че опититѣ да се създаде подводникъ, само съ единъ двигателъ, сж излѣзли несполучливи. Неудовлетворителни били и резултатитѣ по-

стигнати по отношение приложение-то на парния двигателъ.

При използването на дизелъ-моторитѣ, вече сж достигнати предѣлнитѣ мощности, които могатъ да дадатъ. Въ последно време се е постигнало чувствително повишение на полезната работа въ цилиндритѣ, благодарение на това, че къмъ горивото се впуска и предварително сгъстенъ кислородъ.

Въ сжщото време, резултатитѣ постигнати въ усъвършенствование-то акумулаторнитѣ батареи, по отношение на тѣхнитѣ капацитетъ, сж незначителни. По такъвъ начинъ, въ потопено състояние подводникътъ може да даде голѣма скоростъ само за кратко време, следъ което скоростъта бързо намалява даже до 4—5 мили въ часъ, като изминатото разстояние може да достигне до 125 мили.

Голѣмитѣ успѣхи, които сж постигнати въ подслушването и откриване мѣстото на подводникътъ плаващъ въ потопено състояние, по-срѣдствомъ шумопелингатори, наложило на подводника да потърси начини и възможности за безшумно движение подъ водата. Въ това отношение сж постигнати много добри резултати.

Скоростъта на потапянието на подводника се е чувствително увеличила, като въ всички държави вече е по-малко отъ 1 минута, което се дължи главно на обстоятелството, че потапянието на подводника се командва отъ централния постъ.

Торпедното въоръжение се състои главно отъ 4 до 6 торпедни

тръби въ носовата частъ; въ кърмовата частъ, повече отъ 2 тръби не се поставятъ. Изключение правятъ французкитѣ подводници, които иматъ значителенъ брой допълнителни торпедни решетъчни апарати, поставени подъ командния мостикъ и лежитѣ надстройки.

Скритността на торпедния изстрелъ се постига преимущественно чрезъ намаляване на въздушната следа при движението на торпедото; все—пакъ, пълното унищожение на следата отъ движението на торпедото не е постигната.

Въ всички флоти се полагатъ усилия да се подобрятъ приборитѣ и условията за торпедната стрелба. Точността на стрелбата е значително нарастнала, благодарение възможността да се измѣрва разстоянието съ помощта на перископа, както и да се установи скоростъта на движението на атакувания корабъ.

Чувствителни подобрения има вече и на самитѣ перископи, като въ тѣхъ сж въведени усъвършенствования, които позволяватъ на наблюдателя да наблюдава безъ да мѣни своето положение, като заедно съ издигането и спускането на перископа се предвижва и самия наблюдател. Това повдигателно и спусково приспособление работи безупречно и съвършено безшумно.

Подводнитѣ заградители сж постигнали нѣкои усъвършенствования, които позволяватъ миннитѣ постановки да станатъ съвършено незабѣлзано и безопасно.

Голѣмия напредѣкъ въ усъвършенствованията на приборитѣ за

подслушване и възможност на подводника да се задържа без ходъ на едно място, дават възможност на подводника лесно да открива преследващия го корабъ или обекта на атаката, без да прибъгва до перископа.

Развитието на радиотелеграфа и радиоасъчника дава широки възможности на подводника за тяхното използване. По настоящемъ, всички подводници сж снабдени с най-усъвършенствуванитъ радиостановки, сж което се е значително увеличила и възможността за безопасна плавание въ всички води.

Всички морски държави се стараятъ да увеличатъ района на действието на своитъ подводници, за използването имъ въ борбата сж морската търговия и преноси, като сжщевременно засилватъ и активнитъ имъ сръдства за борба, стремежъки се да подобрятъ до най-висша степенъ всичкитъ имъ механизми и прибори.

Отъ руски: Т. Цицелковъ.

МОРСКИ СТРОЕЖИ.

Чуждестранния воененъ печатъ продължава да се занимава сж въпроса за морскитъ и морско-въздушни строежи и въоръжения. Конфликта въ крайния западъ остана засънченъ отъ пълния сж изненади кипежъ на крайния изтокъ. Голъмитъ морски държави чийто интереси сж така тъсно свързани сж развиващитъ се събития въ изтока, бѣха принудени да нарушатъ почти обикновения темпъ на своето въоръжаване и да го превърнатъ въ едно лудо надпреварване. Въ това число на първо място трѣбва да прибавимъ Съединенитъ Северо-Американски Щати, Англия и Русия. За да дадемъ една що годе представа за това надпреварване, ние ще напомнимъ, че Англия следъ усиленото изпълнение на своята морска корабостроителна програма и засилване на своитъ бази въ Европа, обръна своето главно внимание на засилване своитъ бази въ далечния изтокъ. Въ това отношение на първо място трѣбва да сложимъ грижитъ на Англия да създаде отъ Сингапуръ единъ новъ сж още по-голѣмо стратегическо положение Гибралтаръ.

Америка не можаше да остане по назадъ. Примѣра на руско-японската война отъ 1904 г. я накара да се приближи до своя бждащъ врагъ Япония и тя започна усилено да строи военно-морски и морско-въздушни бази въ Хавайскитъ острови и дори още по-близо, като за целъта използва веригата на Алеуст-

китъ острови. Това наложи и увеличението на военнитъ кредити по морскитъ строежи сж 20%. По силата на това увеличение ще бждатъ построени допълнително 37 нови военни кораби, 22 спомагателни параходи и 1,000 нови бойни самолети. Ще бждатъ построени 3 бронирани кръстосвача, сж което общия имъ брой ще стане 18, 2 носача на самолети, 7, 9 подводници — общия имъ брой ще стане 70 и 1,000 нови бойни самолети, сж което ще станатъ общо 3,000.

Броятъ на морскитъ офицери ще бжде увеличенъ сж 1,200, а тоя на моряцитъ сж 20,000 души.

Що се отнася до Русия, то споредъ думитъ на единъ чужденецъ, който се завърналъ отъ едно пътуване въ съветскитъ далекоизточни провинции, крайбръжието на Тихия океанъ се намира въ положение на война. Повече отъ 100 подводници били пръжчани въ Владивостокъ и непрестанно пристигали други сж желъзница. Крайбръжието се укрепявало и навсѣкжде се правѣли аеро-пристанища. Освенъ Владивостокъ, Русия укрепява и Николаевскъ и Петропавловскъ. Отъ друга страна сжщата е възложила на американскитъ корабостроителници поръчка за строежъ на нѣколко голѣми кръстосвача.

М. Пешевъ.

НЕЧУВАЩИЯ СЕ ГЛАСЪ НА МОРЕТО.

Въ 1932 година, руския аерологъ Беръоскинъ е открилъ едно интересно явление, наречено „гласътъ на морето“. То се заключава въ това, че ако се намираме въ морето и полнесемъ близко до ухото си гумено балонче напълнено сж водородъ, то въ ухото ще почувствуваме крайно неприятно и болезнено усещане.

Следъ редици опити въ черноморската хидрофизическа станция въ Циавели, е било установено, че стенитъ на балончето трептятъ, при това сж скоростъ около 8 колебания въ секунда. Станцията е изучила тѣзи явления и ги е свела къмъ вълнообразното движение на въздушнитъ маси надъ морето, възникващи вследствие периодически следзашитъ сжжствания и разреждания на въздуха, непосредствено надъ вълнитъ, поради вълнението на морето. Честотата на колебанията на вълнитъ е 8—10 въ секунда, следователно лежи подъ предѣла на звуковетъ, които може да приеме човъщкото ухо (16 колебания въ секунда). Тѣзи колебания „гласа на морето“, се възприематъ отъ нашето ухо не

като звукъ, а като болезнено налѣгане на тъпанчето на ухото. Честотата на такива инфразвукови колебания, въ въздуха надъ морето, се опредѣлятъ сжгласно гореуказаното вълново състояние на морската повърхностъ, а честотата на морскитъ вълни зависи отъ скоростъта на духащия надъ морето вѣтъръ. За това, изследвайки тѣзи инфразвуци на морето, ще бжде възможно сж точностъ да се опредѣли скоростъта на вѣтъра надъ този участъкъ отъ морето, кждето сж възникнали тѣзи инфразвуци. Може да се надѣваме, че „нечуващия се гласъ на морето“ ще позволи да се постави на нова основа предупреждението за щормоветъ. Действително, ако въ коя и да е частъ въ морето се яви щормъ (буря), то инфразвуковитъ сигнали за него изпращани отъ самата природа, които се разпространяватъ сж скоростъта на звука, т. е. 15—20 пъти по-бързо отъ щормовия вѣтъръ, ще ни известятъ за него. Улавяйки тѣзи сигнали сж особени прибори, ще може да се опредѣли отъ кжде идва щорма, колко далече е отъ насъ и даже каква е скоростъта на щормовия вѣтъръ. Върху тѣзи прибори се работи много усърдно и за напредъ ще представятъ нераздѣлна частъ къмъ всѣки корабъ, подобно на барометъра

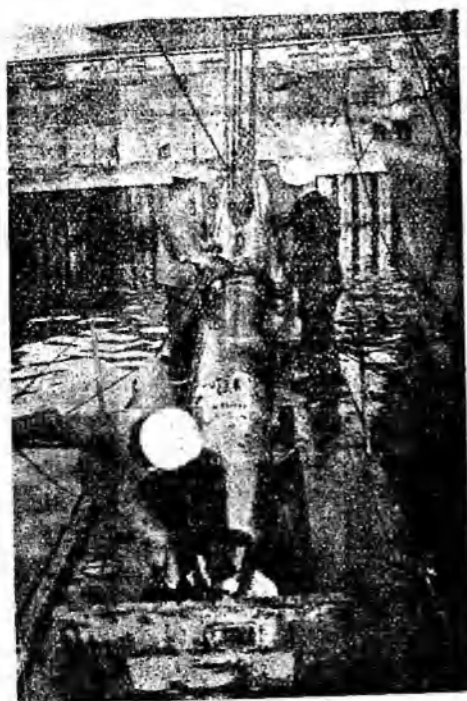
Т. Дервишевъ.

НОВАТА ВЪЗДУШНА ФЛОТА НА АНГЛИЯ.

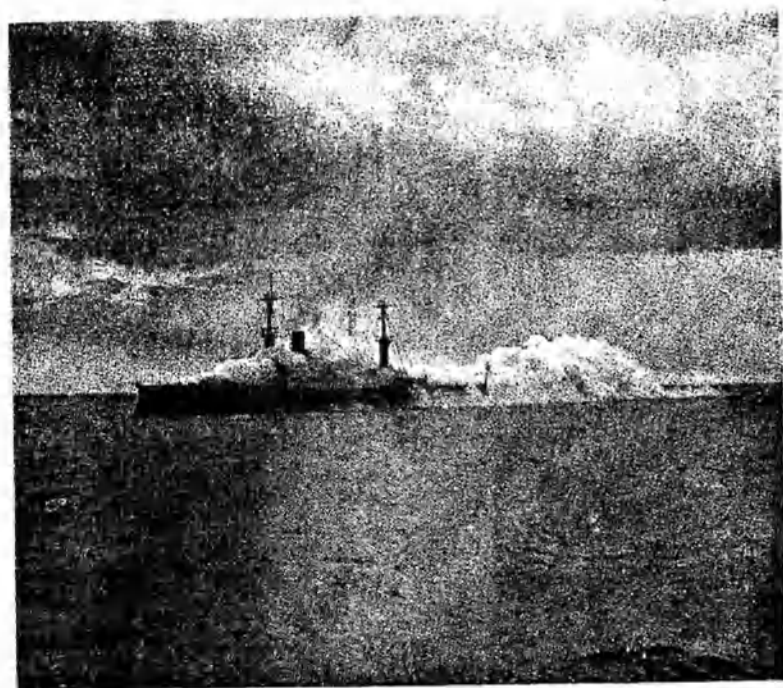
Колосалното британско въоръжение, което ще привърши следъ около две години, засъга всички видове оръжия въ армията, флотата и въздухоплаването; естествено, най-много пари отиватъ въ флотскитъ въоръжения. Обаче, пропорционално, най-много сръдства се даватъ сега за въздухоплаването.

Къмъ края на войната Англия е имала най-силната и най-многобройната авиация въ свѣта—187 ескадри и надъ 3000 бойни аероплани. Персоналътъ на тая най-голѣма тогава бойна авиационна сила е билъ 30000 офицери и 264,000 войници и механици. Следъ сключването на примирието сжщата ги намали отъ 187 на 23 ескадри.

По късно британското правителство решава да увеличи ескадритъ въ Англия на 52, но изпълнението на това решение се отлага за 1929 г. и после за 1931 г. когато увеличава ескадритъ си на 42, а две години по късно на 75. Къмъ края на 1939 г. Великобритания смѣта да стане първата авиационна сила въ свѣта. Днесъ тя притежава надъ 2200 самолета, напълно модерни — последната дума на техниката. Л. Д.

Вкарване на торпедо въ подводника за
да се постави въ торпедните гръби

Поставяне на димова завеса